

279. — 2) *das Aufreissen, Spalten*: यथा नखविदलनादिना तपुलनिष्पत्तिः SARVADARCANAS. 123, 9. मतेभकुम्भविदलनकृतग्राम (सिंह) Spr. 2093. विदलीकृत (auch R. 3, 37, 22. 4, 47, 13. 49, 4) s. वि०.

विदश (2. वि + दश०) adj. keine Verbrämung habend: वस्त्र MĀRK. P. 34, 55.

विद्वै f. nom. act. von 3. विद् nach gaṇa भिदादि zu P. 3, 3, 104. VOP. 26, 192. Kenntniss H. an. 2, 234. MED. d. 14. Verstand TRIK. 1, 1, 114. H. an. MED.

1. विदान partic. s. u. 3. विद् 9).

2. विद्वान् (von 3. दा mit वि) n. das Zertheilen ÇAT. BR. 14, 8, 2, 1.

विदाय m. Erlaubniss zum Weggehen nach ÇKDr. in der Stelle: विदार्पं देहि संप्रीत्या तपो मां (?) प्राणवह्नये BRAHMAYAI. P., ĠANMAKHANDA.

विदायिन् (von 1. दा mit वि) adj. verleihend, bewirkend: विश्वनाथाय विश्वस्थितिविदायिने ÇATR. 1, 1.

विद्वैत्य (von 3. विद्) adj. zu finden RV. 10, 22, 5.

विदार (von 1. दृ mit वि) 1) m. a) *das Zerreißen, Zerspalten, Zerhacken*; = दारण H. an. 3, 603. MED. r. 218. VOP. 8, 127 (als Bed. von खन्). 16, 5 (als Bed. von दृ). वल्लोविदारकुठारिका Spr. (II) 494. — b) *Kampf, Schlacht* H. an. MED. — c) *Abzugsgraben* (जलोच्छ्वास) MED. — 2) f. ई a) *eine best. Pflanze und ihre Wurzel* P. 4, 3, 166, VĀrt. 2, Schol. AK. 2, 4, 2, 20. α) *Batatas paniculata* Choisy. AK. 2, 4, 3, 28. H. an. (०) इन्तुगन्धयोः st. ० इन्तुदण्डयोः zu lesen. MED. RATNAM. 73. SUÇR. 1, 53, 10. 137, 4. 143, 13. ० कन्द 223, 2. 8. 274, 1. ० कन्दक MED. n. 241. विदारि SUÇR. 1, 143, 21. — β) = विदारोगन्धा *Hedysarum gangeticum* H. an. MED. — b) *eine Art von Abscessen* H. an. MED. — c) विदारि N. einer Unholdin: ऐशान्यादिषु कोपोषु संस्थिता बाह्यतो गृह्येताः । चर्की विदारिनामाथ पूतना राज्ञो चेति ॥ VARĀH. BRH. S. 53, 83. — Vgl. कोविदार und तीरविदारी.

विदारक (vom caus. von 1. दृ mit वि) 1) adj. zerreissend, zerspalend, zerfleischend: प्रचण्डगन्तकुम्भ० (सिंह) Spr. (II) 1193. — 2) m. = कूपक AK. 1, 2, 3, 10. H. 1088. Vertiefung in einem ausgetrockneten Flusse, in der das Wasser zurückgehalten wird; nach Andern ein Stein — oder Baumstamm im Wasser. — 3) f. विदारिका a) *Hedysarum gangeticum* ÇABDAR. im ÇKDr. SUÇR. 1, 292, 8. 294, 11. VARĀH. BRH. S. 76, 5. 9. — b) *eine Art von Abscessen* SUÇR. 1, 92, 7. 93, 3. 273, 13. 274, 1. 2, 118, 10. 132, 14. — Vgl. तीरविदारिका.

विदारण (wie eben) 1) adj. zersprengend, aufreissend, zerreissend, verwundend, zerbrechend, zerspalend, zerschmetternd HARIV. 11942. 12838. VĀGBH. 6, 152. असुरपुरविदारणाः सुराः MBH. 1, 1434. तनुत्रास्य० (इषु) 8, 1823. परानीक० (योध) 3, 5154. तिमिरवारणयूथ० (von der Sonne und vom Löwen) 7, 8409. अरि० (अस्त्र) R. GORR. 1, 30, 12. MĀRK. P. 20, 2. 21, 29. कृदय० (वचन) R. GORR. 1, 22, 20. शत्रुदेह० 3, 32, 13. Gtr. 1, 29. BHĀG. P. 10, 79, 4. मक्षिष्य विदारणी (विदारिणी ed. Bomb.) शक्तिः MBH. 3, 14609. — 2) m. *Pterospermum acerifolium* Willd. ÇABDAR. im ÇKDr. — 3) n. a) *das Zersprengen, Aufreissen, Zerreißen, Verwunden, Zerbrechen, Zerspalten, Durchbohren, Zerschmettern*; = भेदन, भेद H. an. 4, 88. MED. n. 108. DHĀTUP. 31, 23 (als Bed. von दृ). = क्षति Schol. zu ÇĀK. 39. प्राकार्कर्म्यादि० KĀM. NĪTIS. 13, 12. दत्तभङ्गा हि नागानां स्नाथ्यो गि-

रिविदारणे Spr. 2137. 2144. व्यूहानाम् HARIV. 5351. MBH. 8, 1214. R. 4, 54, 13. fg. मणानाम् *das Durchbohren* KULL. zu M. 9, 286. पृथिवी० R. 1, 40 (41. GORR.) in der Unterschr. SUÇR. 1, 83, 9. गुद० 2, 58, 17. प्रेरक्षिणा-खिना शाखास्कन्धसर्वविदारणम् *das Abhauen* JĀGĀN. 2, 227. ĀRJABHĀTA in Journ. of the Am. Or. S. 6, 338. चम्पारण्य० *das Verwüsten* Inschr. ebend. 304, Çl. 14. = मारणा ÇABDAR. im ÇKDr. — b) *das Aufreissen* so v. a. *Aufsperrn*: des Mundes ÇĀMĀ. zu KHĀND. UP. S. 33. zu BRH. ĀR. UP. S. 23. 31. — c) *Schlacht, Kampf* H. an. masc. und fem. MED. — d) *das Abweisen, Zurückweisen*: तेन विद्याधरास्तास्तान्वरांनुदिशतो बहून् । पितुर्विदारणं कृत्वा कन्यैवाग्राप्यहं स्थिता ॥ KATHĀS. 26, 63. — e) = वि-उम्बन, विउम्ब H. an. MED. — Vgl. घनीक०, मर्म०.

विदारि s. u. विदार 2).

विदारिगन्धा s. विदारीगन्धा.

विदारिन् (von 1. दृ mit वि oder von विदार) 1) adj. zersprengend, zerspalend, zerreissend u. s. w.: गिरिभृङ्ग० MBH. 9, 582. मक्षिष्य विदारिणी (so ed. Bomb., विदारणी ed. Calc.) शक्तिः 3, 14609. रूहविदारिणी Bein. der Durgā KATHĀS. 53, 171. — 2) f. विदारिणी *Gmelina arborea* Roxb. RĀGĀN. im ÇKDr.

विदारीगन्धा f. *Hedysarum gangeticum* AK. 2, 4, 3. RATNAM. 9. SUÇR. 1, 53, 10. विदारिगन्धा 87, 18. 369, 16. 376, 15. 2, 35, 20. ० कषाय 86, 11.

विदारीगन्धिका f. dass. H. an. 4, 194.

विदारु m. *Eidechse, Chamäleon* HĀR. 218.

विदासिन् (von दस् mit वि) adj. अ० nicht versiegend: रुदः ÂÇV. GRHJ. 1, 5, 5. 2, 6, 9. GOBH. 4, 5, 22. BHĀG. P. 1, 3, 26. 3, 24, 22. fg. — Vgl. अविदस्य.

विदारु (von 1. दृ mit वि) m. *das Brennen, Hitze*; auch als Thätigkeit und Wirkung der Galle im Körper SUÇR. 1, 20, 8. शोणितस्य 79, 12. 283, 1. 2, 183, 17. 451, 12. शोफो विदारुमापद्यते 80, 11. als Krankheit der Galle ÇĀRĀṆG. SĀMĀ. 1, 7, 71.

विदारुवत् (von विदारु) adj. hitzig SUÇR. 1, 199, 11.

विदारिन् (wie eben oder von 1. दृ mit वि) adj. hitzig, brennend; von Speisen BHĀG. 17, 9. SUÇR. 1, 80, 6. 177, 6. 243, 3. 2, 314, 21. अ० 1, 39, 7. 173, 16. अविदारित् 188, 17. कोष्ठविदारिन् 133, 16. ein hitziger Ort KĀTJ. ÇR. 22, 3, 3. LĀTJ. 8, 5, 5.

विदि f. SIDDH. K. 247, 6, 15. die Wurzel 1. विद्. विदिक्षाने निरुच्यते KĀM. NĪTIS. 2, 17.

विदिक्काङ्ग (विदिष् + चङ्ग) m. ein best. Vogel, = कुरिक्काङ्ग ÇABDAR. im ÇKDr.

विदित 1) adj. s. u. 1. विद्. — 2) f. आ N. pr. einer Göttin, die die Befehle des 13ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī ausführt, H. 43.

विदिय m. = विद्य 2) a) und b) ÇKDr. nach ÇABDAR. und einer Hdschr. der MED.

विदिष् (2. वि + 2. दिष्) 1) adj. nach verschiedenen Richtungen gehend KĀTJ. ÇR. 1, 8, 43. — 2) f. oxyt. Zwischengegend (Südost u. s. w.) AK. 1, 1, 2, 7. H. 167. HALĀJ. 1, 102. VS. 6, 19. SHADY. BR. 4, 4. ÇĀNĀH. GRHJ. 1, 7. MBH. 2, 1394. 3, 1861. 2853. 12114. 13, 1845. HARIV. 9367. 11000. R. GORR. 1, 77, 54. 4, 39, 39. 6, 90, 28. SŪRJAS. 3, 32. VARĀH. BRH. S. 5, 33. 11, 28. 30, 16. 35, 4. 86, 75. KATHĀS. 22, 36. WEBER, RĀMAT. UP.